

بسم الله الرحمن الرحيم

نگرش سیستمی به جایگاه حوزه علمیه خواهران در بیانیه گام دوم

استاد راهنما: طاهره عبدالملکی

نویسندگان: فاطمه دبیریان* - سمیرا بیگی وینه* - زینب چگینی* - خدیجه حیدری* - زینب دارابی*

چکیده

رهبر انقلاب به عنوان مرجع و ولی فقیه نماینده حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در روز ۲۲ بهمن ماه ۱۳۹۸ بیانیه ای را ایراد فرمودند که در این بیانیه وظیفه همه را به وضوح بیان فرمودند. هدف از این مقاله این است که جایگاه و وظایف حوزه علمیه خواهران را که سهمیه ای بزرگ در این بیانیه را دارند به طور سیستمی بیان کنیم.

کلید واژه‌ها: رهبر انقلاب، بیانیه، حوزه علمیه، سیستمی.

* سطح ۲، مدرسه علمیه امام خامنه ای (حفظه الله).

مقدمه

چشم انداز ترسیم شده از آینده ی انقلاب اسلامی در گام دوم نسبت به گذشته، برای نظام سلطه و استکبار جهانی بسیار نگران کننده تر شده است؛ یعنی هیچ آینده‌ای برای بازگشت آنها به گذشته قابل تصور نیست و این اعجازی است که موجب اعجاب همگان شده است و آن حقیقت این است: چگونه انقلاب اسلامی بر خلاف تمام انقلاب‌های پیشین جهان، که با مرور زمان دچار استهلاک، میرایی، تحلیل و ذوب شدن در نظم موجود ساخته ی ابرقدرت ها شدند، متفاوت شد و بلکه برعکس به حیات رو به پیشرفت خود ادامه داد و در گذر زمان به مثابه شجره طیبه‌ای قد کشید که ریشه‌های آن همینک در عمق ایمان و احساس مردم جای گرفته است.

مهم ترین اهداف کلان نظام سلطه آن است که اجازه ندهد، منظومه فکری، اعتقادی و اسلامی مان به مدل مجسم، عینی و جهان پسند برای سایر جوامع تبدیل شود. از این رو امروز سرزمین ذهن‌ها و دل‌ها محیط اصلی جنگ را شکل می‌دهد. نبرد و تهاجم از حوزه جغرافیاهای سرزمینی به حوزه سرزمین‌های اعتقادی، باورها، آرمان‌ها، نگرش‌ها و جهان بینی‌ها کشیده شده است.

در این مسیر استکبار جهانی از طریق معاندین داخلی، منافقین خبیث و شبه روشنفکرهای راحت طلب و ریاکار، این بدیل‌های نازل و ارتجاعی میرزاملکم خان‌ها، میرزا فتحعلی‌ها، حاج سیاح‌ها و سایر بدعاقبت‌های خودباخته و غرب زده داخلی تلاش کرده و می‌کنند تا حرکات و جریان‌های مختلف از جمله آشوب تیرماه ۷۸، فتنه ۸۸، اغتشاشات دی ۹۶ و غائله اخیر را تقویت، فعال و حمایت کنند. این جریان‌ها در واقع برداشت محصول بذریاشی شده دنیای استکبار در سرزمین فکری، فرهنگی، سیاسی و اعتقادی برای چرخش از تهاجم سخت به تهاجم نرم هستند.

تمامی شبهه افکنی‌ها، القاء تردیدها، مفهوم سازی‌های غرب گرایانه، تاکید بر جدایی دین از سیاست، القاء ناکارآمدی دین در مدیریت جامعه، تعارض بین منافع ملی و آرمان‌های انقلابی، طرح گفتگوی تمدن

ها که مدل نظری برای ادغام نظام فکری حاکم بر جامعه ی انقلابی مان در سیستم جهانی بود؛ همه و همه مفاهیم نبرد جدیدی است که در شعله های فروزان انقلاب اسلامی و ولایتمداری مردم بزرگوارمان باطل گردید.

حال در این فصل به این سؤال می رسیم که وظیفه حوزه های علمیه خواهران در ایجاد تحقق بیانیه گام دوم انقلاب چیست؟ برای پاسخ دادن به این سؤال ابتدا باید وظیفه یک طلبه انقلابی اسلامی را در جامعه نمایان کنیم. با این که مقام معظم رهبری در بیانات خود در بیانیه گام دوم به طور صریح به این وظایف اشاره نکردند اما یک طلبه انقلابی باید خود این وظایف را آشکار سازد و به انجام دادن آن را در جامعه تحقق بخشد.

توصیف بیانیه

برای اینکه بتوان در مورد بیانیه^۱ در فاز خرد و کلان بحث کرد، باید فضای حاکم بر زمان صدور این بیانیه را توصیف کرد. شاید نکته اول، فضای حاکم بر بیانیه بود که همزمان با چهلمین سالگرد انقلاب شکوهمند اسلامی بود. برجسته‌ترین مساله ۴۰ سالگی انقلاب بود، برجسته بودنش به‌خاطر اهمیت دوام آوردن بزرگ‌ترین انقلاب قرن با وجود دشمنان سرسخت دنیا بود. ۴۰ سالگی انقلاب با همه مباحثی که در مورد عدد ۴۰ در فرهنگ و آیین ما مطرح یا استنباط و استخراج می‌شود، هم به جنبه ایجابی و هم به جنبه سلبی باعث شد مقام معظم رهبری این بیانیه را صادر کنند. یعنی بعد از گذشت ۴۰ سال از انقلاب با توجه به عدد ۴۰ ایجاب می‌کرد که رهبر انقلاب ورود کند و مروری بر نهال یا موجودیت ۴۰ ساله‌ای که به هر حال نشان از پختگی و گذشت از دوره جوانی دارد، داشته باشند که این مساله ایجابی این بیانیه است.

به لحاظ سلبی از دو یا سه سال قبل از رسیدن ما به ایستگاه ۴۰ سالگی انقلاب، با توجه به فضایی که ما با قدرت‌های بزرگ خصوصاً آمریکا و غرب داشتیم، اتفاقاتی که در بحث هسته‌ای داشتیم و فضاهای تحریفی‌ای که درست کرده بودند، قصد داشتند کشور را ببرند به‌سمتی که بتوانند با تحریم فشار را در توده‌های مردم که پشتوانه انقلاب اسلامی هستند، زیاد کنند که بتوانند آنها را به گلايه و شکایت و بعد به شورش وادار کنند که این هدف‌های اصلی تحریم بود. علاوه بر این در سه، چهار سال اخیر انتظار ما به‌عنوان معلمان علم سیاست که تحلیل می‌کردیم، این بود که احتمالاً برای ۴۰ سالگی انقلاب دشمنان انقلاب اسلامی تلاش خواهند کرد که از ۴۰ سالگی محملی بسازند که بخواهند انقلاب اسلامی را محاکمه و ناکامی‌های گذشته‌شان را جبران کنند. نشان دادن راه و افق برای آینده شاید مهم‌ترین وظیفه ولی‌فقیه چه در قانون‌اساسی و چه در بحث ولایت و امامت است و ولایت فقیه هم از ولایت و امامت شیعی گرفته شده

است. رهبری وظیفه دارند هر جا از مسیر اصلی انحرافی صورت گرفته، تذکر بدهند و درواقع سوگیری‌های اصلی را نشان دهند و لازم بود در چنین فضایی سوگیری اصلی را نشان دهند. دانشجویان براساس صفحات مجازی چه سوالاتی مطرح می‌کنند؛ بیانیه مجموعه اینها را به طرز قابل توجهی و در قالب منطقی، تحلیلی، تاریخی و جامعه‌شناختی پاسخ می‌دهد.

نکته اول: تکریم و تعظیم ملت ایران

تکریم و تعظیم ملت ایران و حفظ کردن یک انقلاب منحرف نشده اولین نکات خردی است که به چشم می‌خورد. در پاراگراف اول بیاناتی دارند مانند اینکه ملت ایران چه ملتی است و کمتر اتفاق می‌افتد که ملت‌ها انقلاب کنند و از آن کمتر اینکه انقلاب را حفظ کنند. مرحوم دکتر شریعتی می‌گفت انقلاب کردن مهم نیست، انقلابی ماندن مهم است.

نکته دوم: توصیف انقلاب اسلامی به عنوان یک نهضت بزرگ دینی

دومین نکته در قسمت خرد بیانیه این است که بیانیه از انقلاب به عنوان یک نهضت بزرگ دینی یاد می‌کند. انقلاب یک پدیده سیاسی است، ما می‌گوییم انقلاب بزرگ، انقلاب اجتماعی، انقلاب سیاسی. این رشته و تخصص بنده است ولی انقلاب اسلامی را که به قول آقایان علما و فلاسفه بالذات یک پدیده سیاسی است، به عنوان یک نهضت بزرگ دینی یاد کردن بدیع است و بیان می‌کند که چطور این نهضت بزرگ دینی در معرکه‌ای از بی‌دینی‌ها اتفاق می‌افتد، یعنی در میانه معرکه ایدئولوژی‌های چپ و راست، یعنی در معرکه نزاع یا هم‌اوردطلبی ایدئولوژی سوسیالیسم، مارکسیسم و راست لیبرالیسم، کاپیتالیسم یکدفعه نهضتی به نام دین اتفاق می‌افتد. این هم به لحاظ خرد پدیده بدیعی است که از انقلاب اسلامی به یک نهضت بزرگ دینی یاد می‌کند که به تعبیر بنده میان ایدئولوژی‌های چپ و راست شکل می‌گیرد و می‌ماند.

به هر حال یکی از مباحث مهم انقلاب اسلامی این بود. انقلاب اسلامی زمانی در ایران پیروز شد که پدیده انقلاب پشت قباله چپ‌ها (مارکسیست‌ها) بود و هیچ‌کس در دنیا انقلاب نمی‌کرد مگر اینکه چپ

کنیم. هم اکنون در جامعه ما عمده انسان های مذهبی در تربیت فرزندشان مشکل دارند. بستر به معنای آدم ها نیست، بستر، محصول آدم هاست مانند محیط مدرسه یعنی اگر فرزندمان در مدرسه قرار بگیرد یا خوب می شود یا بد یا ممکن است فرزندان کاری انجام ندهند. این بستر نشانه رفتار جدید و ... بوده پس ما باید کمک کنیم و بستری را ایجاد کنیم که یک جامعه بین المللی داشته باشیم.

ابزار انسان سازی

حال به سراغ ابزار انسان سازی می رویم که یکی دیگر از موارد آن ابزار جامعه شناسی است. اینکه انسان ها بیایند جامعه بسازند یا تشکیلات جامعه را می سازند که نیازمند هدف اند. حالا همین تشکیلاتی که می خواهد جامعه بسازد تشکیلات را با یک ابزار می سازد که آن ابزار ولایت است یعنی باور همراه با تکلیف. تکلیف محوریم. امام خمینی (ره) فرمودند: ما مأمور به تکلیفیم نگفت که نتیجه آن چه می شود که همان تکلیف را انجام می دهیم که نتیجه را بگیریم. تکلیف گر را عضو کنیم و انسان های تکلیف ناگر را، تکلیف گرا کنیم. تکلیف را به انسان می دهند. اسلام به دنبال عدالت اجتماعی است.

مقام انسان

خداوند که انسان را آفرید این انسان دارای ظرفیت هایی است به این معنا که هیچ موجودی در دنیا، ظرفیت آن به اندازه ظرفیت انسان نیست و این انسان است که ظرفیت رسیدن به خلیفه الله را دارا می باشد. با حکمت خداوند به دور است که موجود را بیافریند و که او توانایی رشد ندارد به مقام خلیفه اللهی نمی رسد به خاطر ضعف امکاناتش. مثل اینکه ما برای فردی که قطع نخاع است او را دعوت کنیم به دوی ماراتن. چون ظرفیت دویدن ندارد. پس خدا انسان را آفرید تا به آن مقام برساند و ظرفی که برای او ایجاد کرده در آن فضا، در آن ظرف انسان بتواند رشد کند، ظرف دنیاست. دنیا فضایی است که برای رشد انسان است. حال پرسش ایجاد می شود که چرا ما باید در دنیا رشد کنیم؟ زیرا رشد انسان ها در عمل انسان هاست و تکامل به وسیله اعمال او اتفاق می افتد و تنزل او هم به خاطر اعمالش می باشد. رشد و معراج

انسان ها و تنزل و مقام او با اعمال اوست. برزخ جای عمل نیست جای رسیدگی به اعمال است. قیامت جای عمل نیست. پس این دنیا است که عمل در آن اتفاق می افتد و این رشد مثبت و منفی است که در پی عمل می آید. دوم این که انسان برای اینکه بتوان تمام ظرفیت های انسانی خودش را از قوه به فعل برساند. خداوند چه برنامه ای برای انسان قرار داده؟ آیا انسان را آفریده تا رهایش کند؟ خیر از حکمت خداوند به دور است که یک موجود برای رشد کردن انسان بیافریند اما کاری به شیوه درست کردن او نداشته باشد. خداوند وجود حکیمی است که به خلقت ما فقط اکتفا نمی کند بلکه برای مراحل رشد انسان برنامه دارد به طوری که طوری دنیا را برای ما بسازند و به آسانی به رشد برساند پس ارسال پیامبران را انجام داد تا غذایی برای رشد انسان بیاورند. پس کار انبیا این است که به گونه ای دنیا را مدیریت کنند که تبدیل شود به یک محیط انسان ساز.

سوم اینکه این کارخانه انسان سازی چگونه به وجود می آید؟ بستر. انبیاء اقداماتی می آیند بر اساس یک سلسله مبانی شروع می کنند به یادگیری یعنی منظومه معرفتی را برای مردم تبیین کنیم و بعد از تبیین مردم را آرام آرام وصل می کنیم. تا بتوانیم به واسطه آن که مثل ولایت است یک حکومت ایجاد کنند. و بعد حکومت سازی می کنند. و مردم به سبک تحقق ارزش ها می آیند و یک جامعه الهی رخ می دهد. وقتی این حکومت بر اساس مبانی الهی بخش هایی اداره شد. آرام آرام مردم بر این نظام تحقیق پیدا می کنند به سمت ارزش ها.

ارتباط انقلاب اسلامی

امام دیدند که جامعه کارخانه نیست و انقلاب را ایجاد کرد. و شروع به تبیین نمود. ارزش ها را بیان کرد و در سال ۱۳۵۷ حکومت تشکیل دادند و حکومت مسائلی مانند فرهنگ، سیاست آموزشی و بر اساس منظومه معرفتی و ارزشی اسلام اداره شود. و اگر در این جامعه مدیریتی درست باشد ما را به مقصد نهایی نزدیک تر می کند.

حال باید توصیه های امام خامنه ای مد ظله العالی را گوش کنیم و پیرو ایشان باشیم و ان شاء الله به بیانیه گام دوم انقلاب و مسیر نورانی او دست پیدا خواهیم کرد و به وعده های الهی در مسیر تحقق آن ها خواهیم رسید. بعد از آن وحدت و همدلی در مسیر رویش ها، در این مسیر دیده شدن، در این مسیر قد کشیدن، روی پا ایستادن در این مسیر باید بیشتر از گذشته دقت کنیم.

ارزش های انقلاب اسلامی همه هستی را فرامی گیرد. کسانی که کمیت و کیفیت را با یکدیگر همراه می کنند اهل مقاومتند. بنابراین این بیانیه پیام باهم بودن، تفکر، حرکت های دانش بنیان، فرهنگ سازی و موج آفرینی، همدلی و همراهی، برای همه آحاد، همه قشرها و همه کسانی که آینده ای برای هستی ترسیم می کنند که در آن صلح، نوع دوستی، در یک واژه عدل و انصاف استعلاء بزرگی دارد و جامعه ای آرام که در آن همه تلاش می کنند تا منجی عالم بشریت، مصلح کل به این غیبت برای ما به ظهور و سرور او منتهی خواهد شد. ان شاء الله

نتیجه گیری

مقام معظم رهبری اجازه دادند که در آستانه انقلاب کشمکش های سیاسی اتفاق بیافتد تا مردم نشان دهند که اهل حمایت هستند و اتفاق مهم راهپیمایی ۲۲ بهمن سال گذشته به وجود آمد و ثابت شد مردم پشت سر رهبری هستند و رهبر نیز با این پشتگرمی بیانات خود را با صدای بلند اعلام کردند.

گاهی شاگردان حوزه علمیه روی اساتید تاثیر می گذارند و گاهی نیز مردم بر روی رهبری تأثیر می گذارند. پس از بیانات منویات رهبری، صاحبان رسانه و کسانی که موظف و انجام حرکت هستند موظف اند که کلید واژه های این بیانیه را استخراج کنند و استخراج آن را با سوال سازی و گفتمان سازی و در نهایت به حرکت عملی در جامعه بیانجامد.

بانوان با توجه به نقش کلیدی که در تبدیل دانش به مهارت دارند قطعاً سرعت اثرگذاری را ارتقا می دهند؛ و نقش بانوان طلبه به طبع بیشتر از سایر افراد جامعه است و باید تلاش بیشتری در این عرصه داشته باشند.

منابع

* قرآن کریم.

«آیت الله مکارم شیرازی: بیانیه رهبر انقلاب بسیار راهگشا و جامع است». آنا. ۸ اسفند ۱۳۹۷.

«بیانیه گام دوم انقلاب یعنی دولت مدیریت اقتصاد را رها کند». تحلیل ایران. بایگانی شده از اصلی در ۱۸

فوریه ۲۰۱۹. دریافت شده در ۱۸ فوریه ۲۰۱۹.

خامنه ای، سید علی، کتاب طرح کلی اندیشه اسلامی.

سخنرانی‌های حجت الاسلام والمسلمین بهروز لک عضو هیئت علمی دانشگاه باقر العلوم (ع).

سخنرانی‌های سردار سلامی در هفته بسیج.

سخنرانی‌های مقام معظم رهبری در جاهای مختلف.